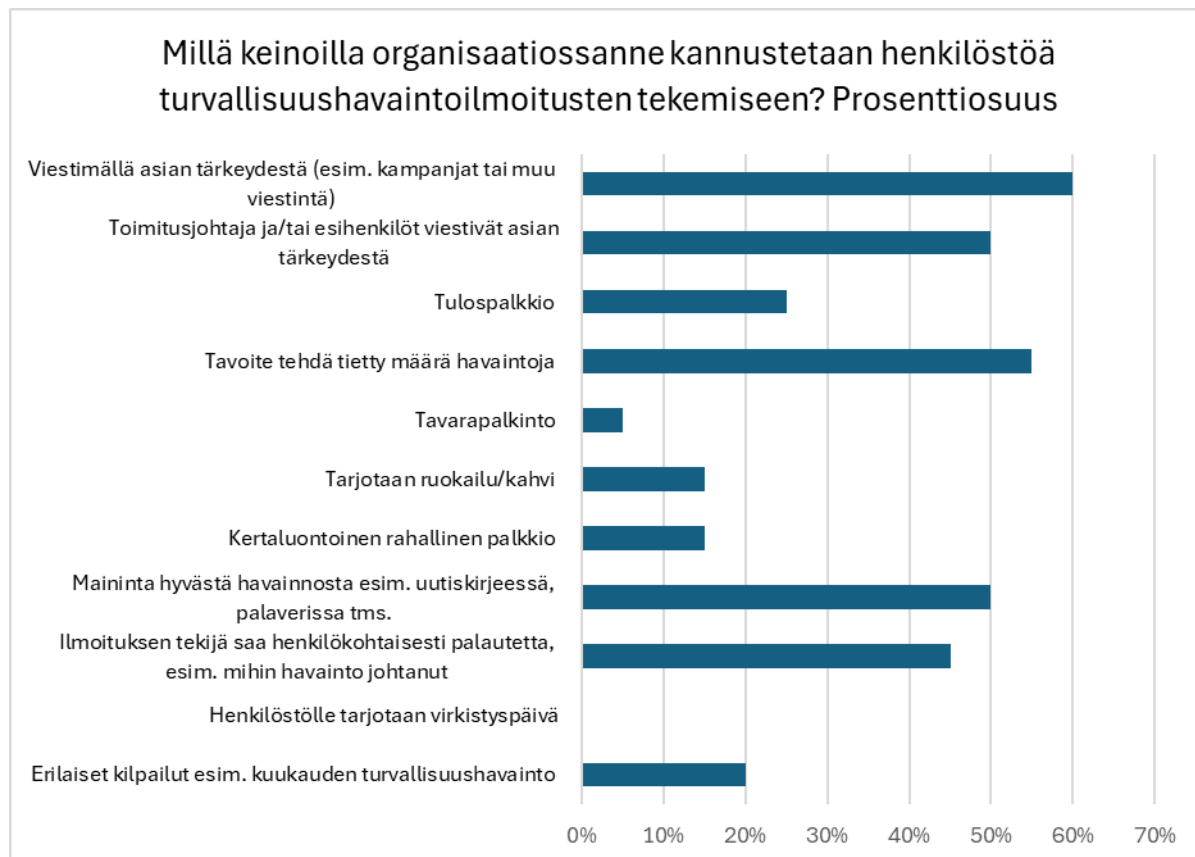

Turvallisuushavainnot osana turvallisuusjohtamista -kyselyn tuloksia- artikkeli FinnSafe ry:n jäsenlehdessä 1/2026

Turvallisuushavainnot ovat olennainen osa tehokasta turvallisuusjohtamista ja turvallisuuskulttuurin kehittämistä. Ne tukevat laajempien turvallisuusstrategioiden käytännön toteutusta. Tampereen yliopistolla on käynnissä tutkimushanke Turvallisuushavaintojen rooli turvallisuuden johtamisessa (SafeObs), jonka rahoittajina toimivat Työsuojelurahasto, Tampereen yliopisto sekä tutkimukseen osallistuvat kohdeorganisaatiot. Osana hanketta tehtiin kysely FinnSafe ry:n jäsenille keväällä 2025. Kyselyllä selvitettiin turvallisuushavainnoista saatavan tiedon hyödyntämistä, turvallisuushavainnoista seurattavia asioita, turvallisuushavaintoprosessiin liittyviä keskeisiä ongelmia ja kehitystarpeita sekä toimiviksi koettuja asioita ja käytänteitä suomalaisissa organisaatioissa. Tässä käydään läpi kyselyn keskeisiä tuloksia. Kyselyyn saatiin 21 vastausta. Suurin osa vastaajista edusti teollisuuden toimialaa.

Kannustaminen turvallisuushavaintojen tekemiseen

Kyselyn tulosten mukaan organisaatiot kannustavat turvallisuushavaintojen tekemiseen monin eri tavoin. Yleisimmiksi keinoiksi vastaajat mainitsivat viestinnän asian tärkeydestä esimerkiksi kampanjoiden avulla, tavoitteiden asettamisen tietylle havaintomäärälle, onnistuneista havainnoista kertomisen, johdon ja esihenkilöiden aktiivisen viestinnän sekä henkilökohtaisen palautteen antamisen avulla. Kaaviossa 1 on esitetty eri kannustustapojen osuudet prosentteina.

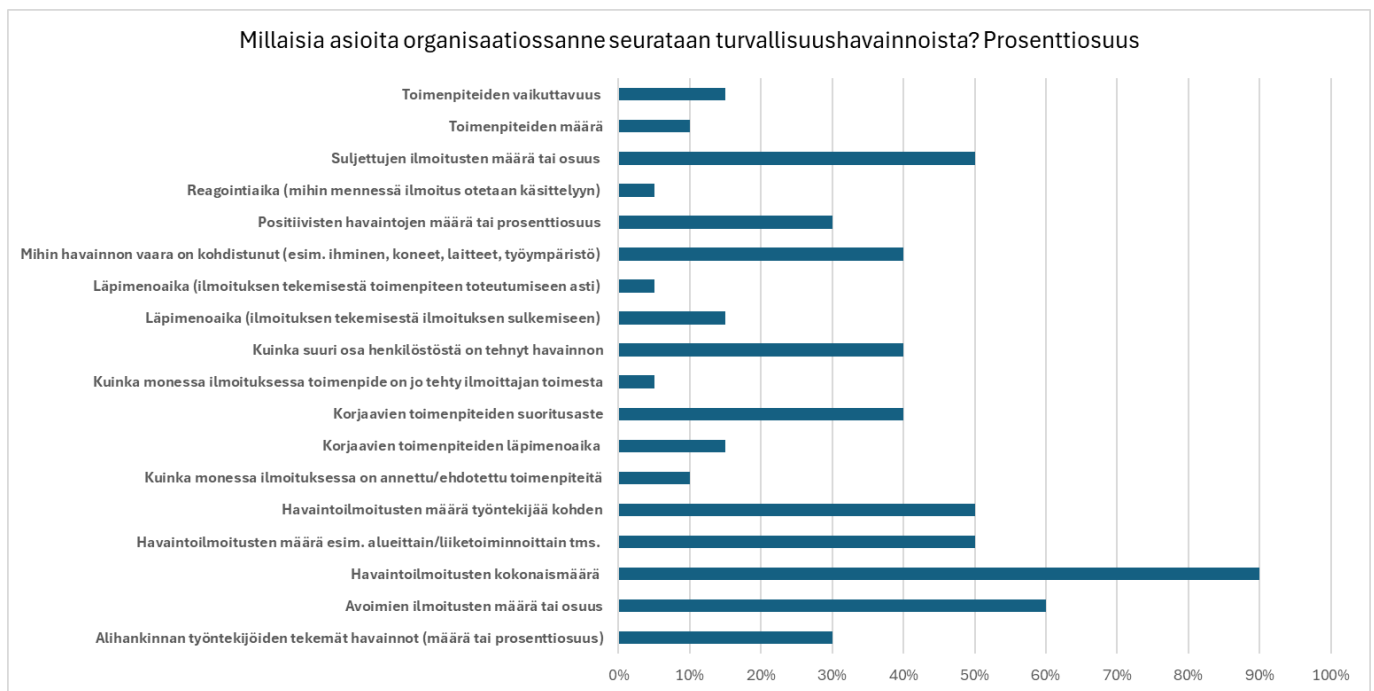
Kaavio 1. Henkilöstön kannustamisen keinot

Laadukas turvallisuushavainto

Turvallisuushavainto koetaan laadukkaaksi, kun se on selkeä ja tiivis, mutta riittävän kattava. Hyvästä havainnosta käy ilmi, mitä on havaittu, missä havainto tehtiin ja miksi tilanne nähdään riskinä. Laadukas havainto sisältää usein myös kuvan tai videon havainnollistamaan tilannetta. Havainto tehdään heti asian havaitsemisen jälkeen, ja siihen kirjataan välittömät toimenpiteet tai parannusehdotus. Havainto ilmoitetaan omalla nimellä, ja siinä kerrotaan, keneltä voi kysyä lisätietoja. Laadukkaat havainnot osoittavat, että tekijä ymmärtää havaintojen ilmoittamisen tarkoituksen.

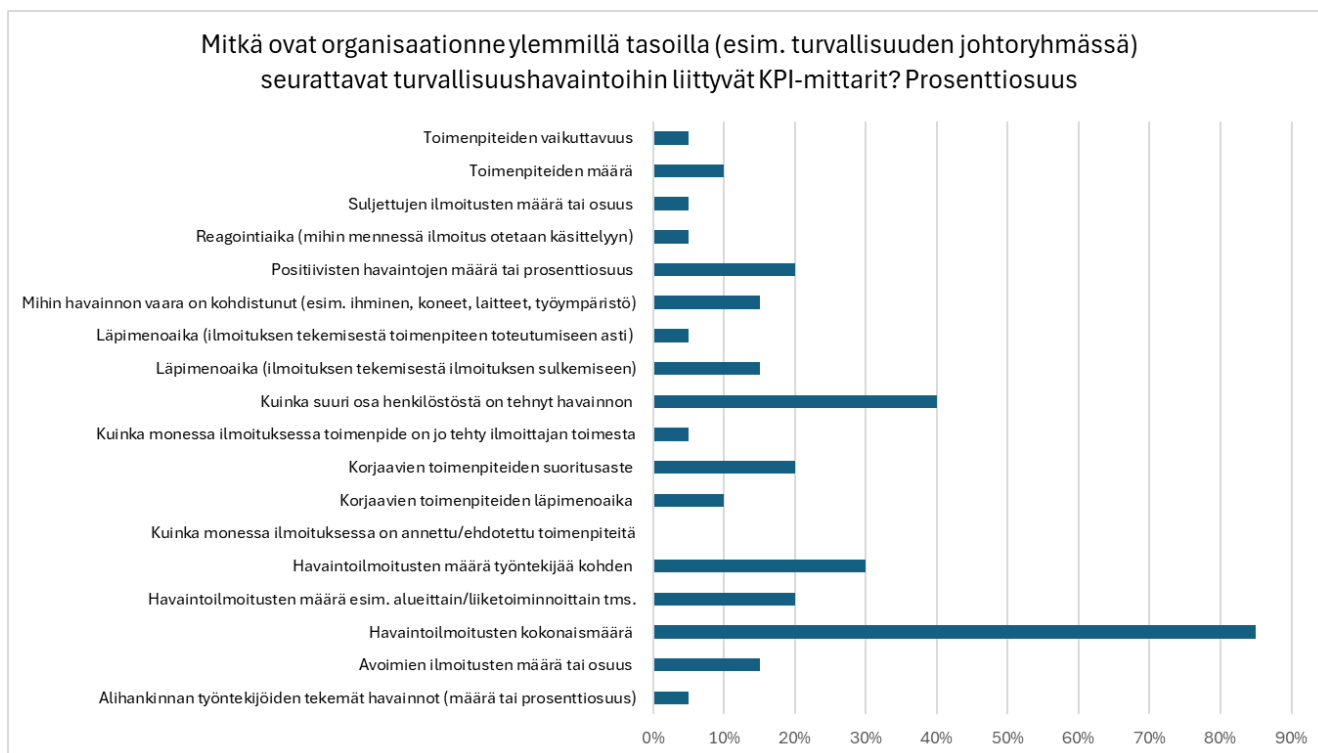
Turvallisuushavaintojen seuraaminen/mittaaminen

Yleisimmin turvallisuushavainnoista seurataan havaintoilmoitusten kokonaismäärää. Muita usein seurattavia mittareita olivat avoimien ilmoitusten määrä tai osuus, havaintoilmoitusten määrä alueittain tai liiketoimintayksiköittäin, havaintoilmoitusten määrä työntekijää kohden sekä suljettujen ilmoitusten määrä tai osuus. Kaaviossa 2 on esitetty eri seurattavien asioiden prosenttiosuudet.

Kaavio 2. Mitä organisaatioissa seurataan turvallisuushavainnoista?

Organisaation ylemmillä tasoilla yleisin seurattava turvallisuushavaintoihin liittyvä KPI-mittari on havaintojen kokonaismäärä sekä kuinka suuri osa henkilöstä on tehnyt havainnon. Muita mittareita ei ylemmillä tasoilla seurata yhtä paljon. Kaaviossa 3 on esitetty eri seurattavien KPI-mittareiden osuudet prosentteina.

Kaavio 3. Organisaation ylemmillä tasoilla seurattavat turvallisuushavaintoihin liittyvät KPI-mittarit

Turvallisuushavaintoprosessin kehittämistarpeet

Turvallisuushavaintoprosessiin liittyviä kehittämistarpeita nostettiin esille useita. Ensisijaisesti havaintojen määrää tulisi kasvattaa ja aktivoida koko henkilöstö osallistumaan havaintojen tekemiseen. Myös yhteistyökumppaneiden esimerkiksi alihankkijoiden mukaan ottaminen havaintojen ilmoittamiseen nähtiin tärkeänä. Kehittämistä tarvitaan käsittelyn laadun varmistamisessa sekä riittävien resurssien turvaamisessa käsittelyyn, kuten myös sitoutumisessa. Ilmoituksen tekijä jää usein ilman palautetta tai palautteen saaminen kestää. Toimenpiteiden osalta haasteena koettiin vastuuhenkilöiden sitouttaminen toimenpiteiden miettimiseen ja toteuttamiseen sekä seurantaan sekä raportointiin. Myös havainnon tekijän tulisi liittää ehdotuksia korjaavista toimenpiteistä ilmoitukseen. Lisäksi havaintojen tarkastelu koetaan liian yksittäisiin tapauksiin keskittyväksi – kokonaisuuksia ei hahmoteta, eikä havaintojen merkitystä aina ymmärretä. Vastauksissa nousi esiin myös tarve hyödyntää havaintojen tuottamaa tietoa nykyistä tehokkaammin turvallisuuden johtamisessa.

Toimivat käytänteet

Tärkeimmäksi keinoksi mainittiin turvallisuushavaintoprosessin toimivuuden parantamisessa havaintojen tekemisen helpottaminen yksinkertaistamalla ilmoittamista sähköisten järjestelmien, mobiilisovellusten ja QR-koodien avulla. Ilmoitusten käsittelyn läpinäkyvyyttä tekijöille on parannettu. Prosessin nopeuttamiseksi on asetettu aikatavoitteita ilmoitusten käsittelylle. Lisäksi palaverikäytäntöjä on kehitetty sekä havaintojen käsittelyyn että niistä tiedottamiseen liittyen. Selkeät ohjeet ja roolit havaintojen ja toimenpiteiden viestintään ovat

osoittautuneet tärkeiksi. Palkitseminen sekä erilaiset kampanjat ovat lisänneet tietoisuutta havaintojen merkityksestä ja kannustaneet henkilöstöä aktiiviseen osallistumiseen.

Kyselyn teemoja käsitellään hankkeessa laajemmin. Hankkeessa on erityisesti noussut esille turvallisuushavaintoihin liittyvät laatuasiat. Ilmoitusaktiivisuus ja ylipäättään tiedonsaanti ovat tärkeitä, mutta myös saatavan tiedon laatu ja havaintoprosessin laadukkuus on nähty tärkeiksi kehittämistä vaativiksi kokonaisuuksiksi. Laatu ei tarkoita vain hyvin kirjoitettua ilmoitusta, vaan myös sitä, että tietoa saadaan ”oikeista” ja olennaisista asioista. Havaintojen määrän on nähty vaikuttavan myös laatuun: mitä enemmän havaintoja tehdään, sitä todennäköisemmin joukossa on myös enemmän laadukkaita ilmoituksia. Toisaalta havaintojen määrää ei tulisi myöskään välttämättä kasvattaa jatkuvasti laadun kustannuksella. Hankkeessa on noussut esille myös havainnoista saatavan tiedon parempi hyödyntäminen turvallisuusjohtamisessa sekä havainnoista oppiminen. Näistä teemoista ja hankkeen tuloksista voi lukea kotisivuilta <https://projects.tuni.fi/safeobs/> hankkeen päätyttyä syyskuussa 2026.

Artikkeli on tuotettu Turvallisuushavaintojen rooli turvallisuuden johtamisessa – tutkimushankkeessa (SafeObs) <https://projects.tuni.fi/safeobs/>

Tekijät: Johanna Pulkkinen, Noora Nenonen, Maria Lindholm

Tutkimuksen rahoittivat Työsuojelurahasto, Tampereen yliopisto ja tutkimuksessa mukana olleet organisaatiot